

Відчуження/продаж корпоративних прав українського ТОВ

- 1. Загальні положення**
- 2. Умови відчуження частки**
- 3. Переважне право на придбання частки**
- 4. Договір купівлі-продажу частки**
- 5. Акт приймання-передачі частки**
- 6. Реєстрація змін**

В

1. Загальні положення

Відповідно до українського законодавства права учасників юридичних осіб (корпоративні права) – це сукупність правомочностей, що належать особі як учаснику (зокрема, засновнику) юридичної особи відповідно до закону та статуту товариства.

Корпоративні права особа набуває з моменту набуття права власності на частку в статутному капіталі товариства.

Володіння корпоративними правами дає можливість:

- брати участь в управлінні товариством;
- отримувати частку прибутку товариства (дивіденди);
- отримати частину майна (активів) товариства, яке ліквідується;
- одержувати інформацію про діяльність товариства у порядку, встановленому статутом товариства;
- здійснювати відчуження, тобто продаж, корпоративних прав, зокрема частки у статутному капіталі;
- мати інші правомочності, які визначає статут товариства.

2. Умови відчуження частки

Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (надалі – «Закон») визначає умови відчуження частки у статутному капіталі товариства іншим учасникам товариства або третім особам. Водночас, Закон чітко визначає істотні умови договору купівлі-продажу корпоративних прав:

- учасник товариства має право відчужити свою частку (частину частки) у статутному капіталі товариства з оплатою або безоплатно іншим учасникам товариства або третім особам;
- статут товариства може встановлювати, що відчуження частки (частини частки) та надання її в заставу допускається лише за згодою інших

учасників. Відповідне положення може бути внесене до статуту або виключене з нього одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь усі учасники товариства;

- учасник товариства має право відчужити свою частку (частину частки) у статутному капіталі лише в тій частині, в якій вона є оплаченою;
- учасник товариства може встановити вимогу нотаріального посвідчення правочину з відчуження, застави частки такого учасника у статутному капіталі відповідного товариства та скасувати таку вимогу, відомості про що вносяться до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань у порядку, визначеному законом. Така вимога учасника, а також скасування учасником цієї вимоги є одностороннім правочином та підлягає нотаріальному посвідченню.

3. Переважне право на придбання частки

Закон передбачає, що учасник товариства, який має намір продати свою частку (частину частки) третій особі, зобов'язаний письмово повідомити про це інших учасників товариства та поінформувати про ціну та розмір частки, що відчужується, інші умови такого продажу.

Якщо жоден із учасників товариства протягом 30 днів із дати отримання повідомлення про намір учасника продати частку (частину частки) письмово не повідомив учасника, який продає частку, про намір скористатися своїм переважним правом, вважається, що на 31 день із дати отримання повідомлення такий учасник товариства надав свою згоду. Така частка (частина частки) може бути відчужена третій особі на умовах, які були повідомлені учасникам товариства.

Також не слід забувати про згоду подружжя, якщо продавцем частки виступає фізична особа. Якщо продавець частки перебуває у шлюбі та майнові права (частка в ТОВ) є об'єктом спільної сумісної власності подружжя, від дружини чи чоловіка потрібна згода на відчуження. Також може бути надана підготовлена заздалегідь нотаріально посвідчена заява дружини чи чоловіка про згоду на відчуження частки в статутному капіталі товариства.

4. Договір купівлі-продажу частки

Продаж корпоративних прав, часток у статутному капіталі оформляють договором купівлі-продажу корпоративних прав. У Законі не прописано порядок укладання договору купівлі-продажу частки, тому в цьому випадку слід керуватися положеннями Цивільного кодексу України.

Покупцем може виступати як юридична, так і фізична особа. Якщо покупець – юридична особа, належну увагу слід приділити оформленню повноважень представника такої юридичної особи на підписання договору купівлі-продажу частки в статутному капіталі товариства. Від імені юридичної особи договір може підписувати особа, яка діє на підставі установчих документів, або представник, який діє на підставі довіреності, оформленої належним чином.

Договір купівлі-продажу частки укладається в письмовій формі та підписується обома сторонами. Законодавство не містить вимоги щодо нотаріального посвідчення такого договору. Однак, за бажанням однієї зі сторін, його може бути нотаріально посвідчено. Відповідно до загальних

вимог до господарських договорів, договір має містити істотні умови: предмет, ціну, строк дії. Також не зайвим буде детально прописати, зокрема, порядок оплати, момент переходу права власності на частку, порядок приймання-передачі частки, строки внесення змін до єдиного державного реєстру підприємств і організацій України й інші суттєві обставини.

5. Акт приймання-передачі частки

Акт приймання-передачі частки до договору купівлі-продажу частки в статутному капіталі використовується для оформлення фактичної передачі частки від продавця у володіння покупця за відповідним договором купівлі-продажу частки.

Акт не є самостійним документом, він укладається на виконання договору купівлі-продажу частки, який попередньо був укладений між продавцем і покупцем, посвідчується нотаріально і є його невід'ємною частиною.

Акт необхідний для проведення державної реєстрації покупця як нового учасника товариства з обмеженою відповідальністю. В акті приймання-передачі частки фіксується лише: факт передачі частки від продавця до покупця, розмір частки, що передається, та її номінальна вартість, реквізити й ідентифікаційні дані покупця та продавця.

6. Реєстрація змін

Відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» для реєстрації відчуження частки в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю (чи її частини) державному реєстратору подаються:

- заява про державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі;
- документ про сплату адміністративного збору;
- акт приймання-передачі частки (частини частки) у статутному капіталі товариства.

Право подати державному реєстратору заяву про державну реєстрацію зміни складу учасників має як особа, яка відчурила належну їй частку в статутному капіталі товариства, так і особа, що придбала таку частку.